

Anonimizált változat

Fordítás

C-529/22 – 1

C-529/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. augusztus 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Landgericht Frankfurt am Main (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. július 7.

Felperes és fellebbező:

PA

Alperes és ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban:

trendtours Touristik GmbH

[omissis]

**Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság,
Németország)** Frankfurt am Main, 2022. július 7.

[omissis]

Végzés

A PA, [omissis] 60598 Frankfurt am Main,

felperes és fellebbező

[omissis]

és

a trendtours Touristik GmbH [OMISSIS] 65830 Kriftel,

alperes és ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban

[omissis]

között folyamatban lévő jogvitában

a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság) huszonnegyedik polgári tanácsa [omissis] 2022. július 7-én

a következő végzést hozta:

I. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés [omissis] 267. cikkének második bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárás útján az uniós jog értelmezésére vonatkozó következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- 1) **Úgy kell-e értelmezni az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együttesekről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 irányelv (a továbbiakban: az utazási csomagokról szóló irányelv) 12. cikkének (2) bekezdését, hogy az az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (1) bekezdése mellett egy további felmondási jogot szabályoz, amelynek jogkövetkezményeit csak akkor kell alkalmazni, ha az utazó a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében felmerülő olyan elháríthatatlan és rendkívüli körülményekre hivatkozik a felmondás közlésekor, amelyek az utazási csomag teljesítését jelentős mértékben befolyásolják, vagy lényegesen befolyásolják az utasoknak a célállomásra való szállítását?**
- 2) **Úgy kell-e értelmezni az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdését, hogy a lemondási díj fizetésére vonatkozó kötelezettség nem szűnik meg, ha az utazó a szerződés felmondásakor nem jelöl meg indokot, és a felmondást csak utólag indokolja a felmondás időpontjában egy előrejelzés keretében vagy az utazás időpontjában a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében felmerülő olyan elháríthatatlan és rendkívüli körülményekkel, amelyek az utazási csomag teljesítését jelentős mértékben befolyásolják, vagy lényegesen befolyásolják az utasoknak a célállomásra való szállítását?**

II. Az eljárást felfüggeszti.

Indokolás:

I.

A jogvita alapját a következő tények képezik:

2019. március 19-én a felperes egy „Israel & Jordanien” („Izrael és Jordánia”) elnevezésű utazást foglalt maga és felesége számára a 2020. április 26. és 2020. május 7. közötti időszakra az alperes utazásszervezőnél 2908,00 eurós áron. A felperes 325,00 eurót fizetett be az alperes előlegszámlája alapján.

2020. január 6-án, 16 héttel a tervezett utazás előtt, a felperes a következő szavakkal közölte a szerződés felmondását:

„Tisztelt Hölgyem/Uram!

A [omissis] [foglalással] kapcsolatban ezúton tájékoztatom, hogy le szeretném mondani az utazást.

Kérem, erősítse meg számomra a lemondást, és hogy a lemondási költségek nem haladják meg az utazás árának 20%-át. [...].”

2020. január 8-án az alperes „sztornó számlát” állított ki a felperes felé, a szerződésben foglalt utazási feltételeinek megfelelően az utazás árának 25%-át, összesen 727,00 eurót számított fel „egységes lemondási díjként”, és visszatartotta a befizetett előleget. 2020. január 13-án a felperes fenntartás nélkül megfizette az alperesnek a fennmaradó 402,00 eurót.

Az alperes a koronavírus miatt törölte az utazást. 2020. november 5-i levelében a felperes először maga, majd 2020. december 2-án már ügyvéd útján eredménytelenül követelte az alperestől a megfizetett 727,00 euró visszafizetését, és a szerződés felmondását immár a koronavírus-világjárvány terjedésével és az utazás elmaradásával indokolta.

A felperes azt az álláspontot képviselte, hogy az alperes nem jogosult lemondási díjra, mivel az kizárt az utazás alperes általi törlése miatt. A felperes véleménye szerint az utazási csomagokról szóló irányelv nem zárja ki az eredetileg indok nélkül közölt felmondás indokolását.

2021. szeptember 16-i ítéletével az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság, Németország) elutasította a keresetet. A [Bürgerliches Gesetzbuchnak] (polgári törvénykönyv[, a továbbiakban: BGB]) a saját általános szerződési feltételeivel összefüggésben értelmezett 651h. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata alapján az alperes megfelelő mértékű, 727,00 euró összegű lemondási díjra jogosult. A lemondási kártérítés egységesítésére vonatkozó rendelkezések alkalmazandók. A tényállás ismertetésének terhére és a bizonyítási terhet viselő felperes nem bizonyított kisebb konkrét kárt. A kártérítési igény a BGB 651h. §-ának (3) bekezdése alapján sem kizárt. Ezenkívül úgy tűnik, hogy a felperes a koronavírus-világjárványtól függetlenül mondta fel a szerződést, és a

világjárványt csak utólag használta fel visszafizetésre való jogosultságának indokolására.

A felperes határidőn belül fellebbezést nyújtott be az ítélettel szemben, és továbbra is fenntartja az alperesnek megfizetett összegek visszafizetésére irányuló kéréseit.

Az alperes helyesnek tartja az Amtsgericht (helyi bíróság) ítéletét. A BGB 651h. §-ának (3) bekezdése egyáltalán nem alkalmazható a felperes javára, mert a felperes nem hivatkozott a rendelkezés értelmében vett indokokra.

II.

A felperes fellebbezésének megalapozottsága alapvetően az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikke (2) bekezdésének értelmezésétől, mégpedig attól függ, hogy e rendelkezés az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (1) bekezdése mellett egy további felmondási okot szabályoz-e, és hogy kizárt-e a felmondás, ha az utazó nem jelölt meg felmondási okot a felmondás utazásszervezővel való közlésekor.

Az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkét átültető, az utazási csomagra vonatkozó szerződéssel kapcsolatos német rendelkezések szerint a BGB 651h. §-ának (1) bekezdése alapján az utazó az utazás megkezdése előtt bármikor felmondhatja az utazási csomagra vonatkozó szerződést. A nemzeti törvény nem írja elő a felmondás indokolását. A BGB 651h. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint az utazó általi felmondás azzal a jogkövetkezéssel jár, hogy az utazásszervező nem jogosult az utazás árára. A BGB 651h. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerint az utazásszervező megfelelő mértékű kártérítést követelhet, amelyet a BGB 651h. §-ának (2) bekezdése alapján az általános szerződési feltételekben is egységesíthet. A BGB 651h. §-a (3) bekezdésének első mondata szerint azonban az utazásszervező nem követelhet lemondási kártérítést, ha a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében olyan elháríthatatlan és rendkívüli körülmények merülnek fel, amelyek az utazási csomag teljesítését jelentős mértékben befolyásolják.

A jelen esetben a célállomás helyén ilyen, az utazást jelentős mértékben befolyásoló, elháríthatatlan és rendkívüli körülmények álltak fenn, mivel az utazás nem volt teljesíthető az elháríthatatlan és rendkívüli körülményt képező koronavírus-világjárvány miatt.

A BGB 651h. §-ának (1) és (3) bekezdésében foglalt német jogszabályi rendelkezések szövege szerint az alperes nem követelhet lemondási kártérítést, mivel a BGB 651h. §-a (3) bekezdésének szövege a megállapodás szerinti utazási időpontban fennálló tényleges körülményeket veszi alapul. A német bíróságok ítélkezési gyakorlatában és az utazási jogi szakirodalomban képviselt azon álláspontot, hogy az elháríthatatlan és rendkívüli körülmény kérdése szempontjából a felmondási nyilatkozat időpontjában előzetes értékelés alapján elvégzett előrejelzés bír jelentőséggel (lásd többek között: OLG Hamm [hammi

regionális felsőbíróság, Németország], 2021. augusztus 30-i ítélet – 22 U 33/21 = BeckRS 2021, 24178; AG Düsseldorf [düsseldorfi helyi bíróság, Németország], 2021. február 8-i ítélet – 37 C 471/20 = NJW-RR 2021, 930; AG Frankfurt [frankfurti helyi bíróság, Németország], 2020. augusztus 11-i ítélet – 32 C 2136/20 –, juris 38. pont; AG München [müncheni helyi bíróság, Németország], 2020. október 27-i ítélet – 159 C 13380/20 –, juris 19. pont; LG Kassel [kasseli regionális bíróság, Németország], 2021. november 2-i ítélet – 5 O 459/21 –, 35. pont, juris; [omissis]), nem támasztja alá a német jogszabály szövege. Az a kérdés, hogy a BGB 651h. §-a (3) bekezdésének szövege megfelel-e az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezésnek, vagy az említett rendelkezést az irányelvvel összhangban kell-e értelmezni, a Bíróság előtt többek között a C-776/21. sz. ügyben és a C-193/22. sz. ügyben folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások tárgyát képezi (lásd még: osztrák OGH [legfelsőbb bíróság, Ausztria], 2022. január 25-i végzés [omissis] [C-193/22. sz. ügy]).

Tisztázatlan ezenfelül az a kérdés, hogy az utazó – a jelen esetben a felperes – azért nem hivatkozhat-e a BGB 651h. §-a (3) bekezdésének első mondatára, mert felmondási nyilatkozatában nem jelölt meg indokot, és a felmondást csak utólag indokolta a koronavírus miatt az Izraelben és Jordániában bevezetett korlátozásokkal.

A BGB 651h. §-a (1) bekezdésének szövege szerint a felmondási nyilatkozatban nem kell megjelölni felmondási okot, mert az utazót megillető, az utazás árának visszafizetésére való jogosultság létrejöttéhez eleve nincs szükség felmondási okra. A BGB 651h. §-ának (3) bekezdése nem önálló felmondási jogot szabályoz. A nemzeti jogalkotó sokkal inkább a főszabály szerint felmerülő lemondási díjjal szemben az utazó által abban az esetben felhozható kifogásként alakította ki a rendelkezést, ha a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében olyan elháríthatatlan és rendkívüli körülmények állnak fenn, amelyek az utazás teljesítését jelentős mértékben befolyásolják.

Ennélfogva kérdéses, hogy az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése olyan önálló felmondási jogot szabályoz-e, amelyre az utazónak a szerződés felmondása esetén – az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében vett felmondás esetétől eltérően – hivatkoznia is kell ahhoz, hogy kizárja az utazásszervezőt megillető lemondási díjat.

Az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikke (2) bekezdésének szövege alapján e rendelkezés az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerintitől eltérő, külön lemondási jogot tartalmaz. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint e jogot „az utazó [...] jogosult [...], ha [...]” szavak rögzítik. A rendelkezés feltételt szab a felmondáshoz, és ezzel egy felmondási okot szabályoz.

Az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (1) bekezdése rendszertani szempontból nem tartalmaz ilyen korlátozást, az utazási csomagokról szóló

irányelv 12. cikkének (3) bekezdése viszont már igen az utazásszervező tekintetében. Ez utóbbi rendelkezés szerint az utazásszervező felmondhatja az utazási csomagra vonatkozó szerződést, *amennyiben* nem kerül sor a minimális létszám elérésére (a) pont), vagy az utazásszervezőt elháríthatatlan és rendkívüli körülmények gátolják az utazás teljesítésében (b) pont). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint az a körülmény, hogy a 12. cikk (1) és (2) bekezdése két különböző felmondási jogot szabályoz, és e rendelkezéseket el kell határolni egymástól, abból is következik, hogy az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdését „[a]z (1) bekezdésben foglaltak ellenére”, tehát az (1) bekezdés mellett kell alkalmazni.

Az utazási csomagokról szóló irányelv (31) preambulumbekkezdése az eljáró bírósági tanács értelmezésében szintén alátámasztja e tanács jogi álláspontját. E preambulumbekkezdés is különbséget tesz egy bármikor és ezért feltételek nélkül, lemondási díj megfizetése ellenében gyakorolható felmondási jog (első mondat) és a második mondatban a lemondási díj megfizetésének kötelezettsége nélkül gyakorolható felmondás között. Az utazási csomagokról szóló irányelv tehát – akárcsak a nemzeti jogalkotó – a lemondási díj felmerülésének elvéből indul ki, és az irányelv rendszere szerint csak rendkívüli körülmények fennállásának és az utazás jelentős mértékű befolyásoltságának vagy a szállítás lényeges befolyásoltságának különleges esetében, kivételesen zárja ki e díjat.

A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint e rendszerből és egy felmondási ok fennállásából az következik, hogy a felmondás keretében az utazónak hivatkozni kell az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogra, ha nem kívánja, hogy felmerüljön az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett lemondási díj. Ez az utazó felmondási nyilatkozatával szemben támasztott követelmény adott esetben megint csak abból a körülményből vezethető le, hogy a rendelkezés éppen a rendkívüli körülményt és az utazás teljesítésének jelentős mértékű befolyásoltságát veszi alapul. Az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő megfogalmazás arra irányul, hogy a lemondási díj hiányának jogkövetkezménye csak akkor következzen be, ha az utazó, aki választhat a két felmondási jog között, erre hivatkozik. A mindkét szerződő fél számára biztosítandó jogbiztonság is megkövetelheti, hogy az utazó konkrét döntést hozzon arra vonatkozóan (és ezt jelezze is), hogy a két felmondási jog közül melyiket választja.

Magára az (EU) 2015/2302 irányelvre tekintettel az irányelvből következő indokolási kötelezettség ellen szólhat viszont az, hogy az irányelv nem szabályoz konkrétan ilyen követelményt, és a jogi ismeretekkel általában nem rendelkező utazó ennél fogva nem is tud arról. Az (EU) 2015/2302 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének első mondata csupán azt mondja ki, hogy az utazó jogosult a felmondásra, azt viszont nem, hogy ezt indokolnia is kell. A rendelkezésekből nem következik továbbá, hogy a nemzeti bíróságnak el kellene végeznie az objektív szempontból történő besorolást.

Ennélfogva ha az utazó nem hivatkozik rendkívüli körülményekre, akkor lemondási díjat köteles fizetni. Ez utóbbi értelmezés a jelen jogvitában azzal járna, hogy az utazó nem hivatkozhat az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdésére (illetve a BGB 651h. §-ának (3) bekezdésére), és lemondási díjat kell fizetnie az utazásszervezőnek. Ebben az esetben a BGB 651h. §-ának (3) bekezdését az irányelvvel összhangban kellene értelmezni (az utazási csomagokról szóló irányelv 4. cikke).

Az eljáró bírósági tanács ezt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a 2022. június 9-i végzés alapján már [omissis] a Bíróság elé terjesztette. [omissis] [C-511/22. sz. ügy]

Ha a Bíróság abból indul ki, hogy az utazót indokolási kötelezettség terheli az utazásszervezővel szemben a felmondás keretében, akkor a kérdést előterjesztő bíróság számára felmerül az a további és ezért előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjesztett második kérdés, hogy időbeli szempontból közvetlenül a felmondási nyilatkozatban kell-e hivatkozni a felmondás indokára, vagy az utazó utólag is hivatkozhat az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, objektíve fennálló rendkívüli körülményekre, és felmondását így – mint a jelen esetben – utólag is megindokolhatja. Ha igen, akkor a jelen esetben az utazó eleget tett az indokolási kötelezettségnek.

Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint az értelmezés e tekintetben szorosan összefügg az osztrák OGH (legfelsőbb bíróság) által 2022. január 25-én (C-193/22. sz. ügy), az Amtsgericht Düsseldorf (düsseldorfi helyi bíróság) által pedig a 2021. december 8-i végzés alapján (C-776/21. sz. ügy) már a Bíróság elé terjesztett kérdéssel. Ezen értelmezési kérdés szempontjából döntő jelentőséggel bírhat az (is), hogy az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti feltételek szempontjából milyen időpontot kell alapul venni. Ha az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti feltételek szempontjából az utazás teljesítésének időpontját kell alapul venni, akkor ez amellel szólhat, hogy az utazó utólag és a korábban indokolás nélkül vagy eltérő indokolással közölt felmondás ellenére is hivatkozhat rendkívüli körülményekre és az utazás jelentős mértékű befolyásoltságára. Főszabály szerint más lenne a helyzet azonban akkor, ha alapvetően a felmondási nyilatkozat időpontjában hozott előrejelzést tartalmazó döntés bír jelentőséggel. Ebben az esetben sok minden szólna amellel, hogy a felmondás időpontjában is meg kell jelölni az indokokat.

Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint egyfelől a felmondási nyilatkozatban történő indokolás kötelezettségének feltételezése mellett szól, hogy az utazásszervező csak így tudhatja meg, hogy követelhet-e lemondási díjat vagy sem. Ezenfelül kedvezőbb helyzetbe kerülne az az utazó, aki először más indokkal vagy indokolás nélkül mondja fel az utazási szerződést, majd utólag megdöntheti az utazásszervező kártérítési igényét. Másfelől a már a felmondás időpontjában fennálló indokolási kötelezettség veszélyeztetheti az (EU) 2015/2302 irányelv szerinti fogyasztóvédelmet, ha később olyan rendkívüli körülmények merülnek

fel, amelyek az utazót lemondási díj nélküli felmondásra jogosították volna fel. Ezen túlmenően – ez ebben a tekintetben is releváns – az irányelv nem szabályoz konkrétan indokolási kötelezettséget.

[omissis] [az eljárás felfüggesztése] [omissis]

MUNKADOKUMENTUM